

EXAMENREGLEMENT EN PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

afdeling havo leerjaar 5 (2017 – 2019)

editie schooljaar 2018-2019

2College Cobbenhagenlyceum

Inhoudsopgave

EXAMENREGLEMENT 2COLLEGE COBBENHAGENLYCEUM	3
AARDRIJKSKUNDE vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17).....	11
BIOLOGIE vijfde leerjaar havo 18/19 (lichting '17).....	13
BSM (Bewegen, Sport en Maatschappij) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)	15
DUIITS vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)	17
ECONOMIE vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)	19
ENGELSE TAAL- EN LETTERKUNDE vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17).....	21
FRANS vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)	23
GESCHIEDENIS HAVO vijfde leerjaar 18/19 (lichting'17)	25
KUNST ALGEMEEN (Kua) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)	27
KUNST BEELDEND (Bevo) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17).....	29
L.O. (Lichamelijke Opvoeding) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17).....	31
MAATSCHAPPIJLEER vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17).....	33
MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)	35
MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN Havo vijfde leerjaar 18/19 (lichting '16)	37
BEZEMEXAMEN (oude examenprogramma)	37
MANAGEMENT EN ORGANISATIE (M&O) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting' 17)...	39
NATUURKUNDE vijfde leerjaar havo 18/19 (lichting '17).....	41
NEDERLANDS vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)	43
(O&O) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)	45
SCHEIKUNDE vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17).....	47
WISKUNDE A vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '18)	49
WISKUNDE B vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17).....	51

EXAMENREGLEMENT 2COLLEGE COBBENHAGENLYCEUM

Ter uitvoering van het bepaalde in artikel 31 van het wettelijke eindexamenbesluit havo - vwo stelt het bevoegd gezag van het 2College het examenreglement vast. Voor havo zijn een aantal artikelen belangrijk, die hieronder volgen. De artikelnummering wijkt af van het volledige reglement.

Artikel 1.

Het bevoegd gezag stelt de leerlingen van de afdeling HAVO in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.

Artikel 2.

De rector en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.

Organisatie:

Artikel 3.

1. Het eindexamen wordt afgenomen volgens de examenprogramma's, vastgesteld door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.
Het eindexamen bestaat voor ieder vak uit een schoolexamen en, voor zover dat in het examenprogramma is bepaald, tevens uit een centraal examen.
2. Het schoolexamen wordt afgenomen volgens een programma van toetsing en afsluiting, dat jaarlijks voor 1 oktober door het bevoegd gezag wordt vastgesteld; het centraal examen wordt afgenomen op de wijze zoals door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen is of wordt bepaald.
3. Het schoolexamen bestaat uit schriftelijke en/of mondelinge toetsen, handelingsdelen en praktische opdrachten. Elke kandidaat maakt een profielwerkstuk.
4. Geschiedt het schoolexamen op mondelinge wijze dan wel door middel van een practicum, dan kan daarbij naast de examinerator een andere leraar/vakgenoot of een andere deskundige aanwezig zijn.

Afsluiting schoolexamen:

Artikel 4.

1. Het schoolexamen wordt in de afdeling havo in het vierde en vijfde jaar van de cursus afgelegd.
2. Indien een kandidaat naast schoolexamen tevens in een vak centraal examen aflegt, stelt de rector de kandidaat in de gelegenheid het schoolexamen in het desbetreffende vak af te sluiten voor de aanvang van het centraal examen.
3. De kandidaat moet aan alle verplichtingen van het schoolexamen hebben voldaan om te kunnen slagen voor het totale examen.

Cijfers:

Artikel 5.

1. Indien voor vakken binnen het schoolexamen waarvoor geen centraal examen wordt afgelegd, een cijfer wordt gegeven, is dat een cijfer uit de schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 afgerond op één decimaal nauwkeurig. Het eindcijfer voor het schoolexamen van deze vakken is een geheel getal met een cijfer uit de schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10. Dit geldt ook voor het profielwerkstuk.
2. In afwijking van het eerste lid worden het vak culturele en kunstzinnige vorming en het vak lichamelijke opvoeding beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'.
3. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de cijfers uit de schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 gebruikt afgerond op één decimaal nauwkeurig.
4. Cijfers voor maatschappijleer, het profielwerkstuk en levensbeschouwing maken deel uit van het combinatiecijfer. Het combinatiecijfer is één van de examencijfers.
5. Bij vakken met alleen schoolexamen wordt het cijfer eerst op één decimaal nauwkeurig afgerond. Daarna op een geheel cijfer.

Artikel 6.

1. Van ieder cijfer, toegekend voor enig onderdeel van het schoolexamen, stelt de examinator de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis.
2. De wijze waarop de cijfers per onderdeel van het schoolexamen worden herleid tot het cijfer schoolexamen, wordt per vak bepaald in het programma van toetsing en afsluiting.
3. Voor de aanvang van het centraal examen deelt de rector de kandidaat schriftelijk mede, welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolexamen in de vakken waarin hij tevens centraal examen zal afleggen.

Herkansingen

Artikel 7.

A. Schoolexamen

Toetsen en praktische opdrachten

- a. Herkansingen kunnen alleen worden afgelegd over dossiertoetsen waarvan in het PTA wordt aangegeven dat ze onder de herkansingsregeling vallen.
- b. Herkansingen kunnen alleen worden afgelegd na de toetsperiode waarin de te herkansen toetsen voor de eerste keer zijn afgenomen. Er kunnen dus geen toetsen uit eerdere toetsperiodes of leerjaren worden herkanst. Een leerjaar kent 3 toetsperiodes die telkens met een toetsweek worden afgesloten.
- c. De kandidaat heeft na iedere toetsperiode het recht tegoedbonnen (vouchers) in te zetten om te kunnen herkansen of om een gemiste toets in te halen, met in achtneming van d, h, en i. Aan een kandidaat wordt 1 voucher per toetsperiode toegekend. Na de herkansingen van toetsperiode 3 vervallen niet gebruikte vouchers.

- d. Een praktische opdracht mag alleen herkanst worden indien het resultaat over de oorspronkelijke opdracht een cijfer lager dan 5,5 was.
- e. Het hoogste van de bij de oorspronkelijke toets en bij de herkansing behaalde cijfers geldt als definitief cijfer.
- f. Indien een leerling een toets heeft gemist en deze moet worden ingehaald, dient voor een herkansbare toets een voucher te worden ingezet. Deze toets kan niet worden herkanst.
- g. Per periode geeft de kandidaat via een vastgestelde procedure aan welk vak hij wil herkansen. Bij de procedure wordt aangegeven wat de einddatum en de eindtijd zijn voor het aanvragen van herkansingen over de voorafgaande periode.
- h. Het profielwerkstuk valt buiten deze herkansingsregeling.
- i. Ook CKV en LO vallen buiten deze herkansingsregeling. Alle onderdelen van deze vakken moeten 'naar behoren' zijn gedaan.

Opmerking: Vragen over de toepassing van bovenstaande herkansingsregeling kunnen worden voorgelegd aan de commissie, genoemd in art. 11.

B. Centraal examen

Na afsluiting van het centraal examen mag de kandidaat in maximaal één vak van het centraal examen herexamen doen.

Eindexamenuitslagregeling

Artikel 8.

Voor havo kandidaten die examen doen in 2018 geldt de volgende regeling:

De kandidaat die examen heeft afgelegd is *geslaagd* voor zijn eindexamen:

- a. Indien het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is,
EN
Indien ten hoogste één vijf voor het eindcijfer van de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde behaald wordt. Voor leerlingen zonder wiskunde geldt dat ten hoogste één vijf voor Nederlands en Engels behaald mag worden. Een leerling is dus gezakt als er meer dan één vijf voor deze vakken gescoord wordt; en als er een vier of lager voor deze vakken gescoord wordt.
En
Indien de rekentoets is gemaakt
- b. indien hij:
  - 1°. voor al zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
of
  - 2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
of

3°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt,

of

4°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald dan wel voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald, en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt,

EN

- c. indien geen van de eindcijfers van onderdelen, genoemd in artikel 8, lager is dan 4,

EN

- d. indien de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, zijn beoordeeld als «voldoende» of «goed».

Opmerking: de cijfers voor het profielwerkstuk en de vakken maatschappijleer en levensbeschouwing, afgerond op gehele getallen, worden gemiddeld en leveren het 'combinatiecijfer' op, dat als één examencijfer meetelt. De rector bepaalt het eindcijfer als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond. Voor de genoemde vakken en het profielwerkstuk mag geen cijfer lager dan 4 worden gehaald.

Verhinderung

Artikel 9

1. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de rector, is verhinderd aan een onderdeel van het schoolexamen deel te nemen, geeft de rector hem gelegenheid zich op een later tijdstip aan dit onderzoek te onderwerpen. Een verhindering wordt pas als geldig erkend als deze aan de rector of zijn vertegenwoordiger is gemeld voor 9.30 op de dag van de toets.. Zoals beschreven in artikel 7, lid f, kan een leerling een toets die hij gemaakt heeft na toestemming wegens verhindering, niet meer herkansen.
2. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de rector, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak van het centraal examen tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak gelegenheid gegeven, het centraal examen op ten hoogste twee toetsen te voltooien. Ook hier geldt dat een verhindering pas als geldig wordt erkend indien deze voor 9.30 uur op de dag van verhindering is gemeld.
3. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak van het centraal examen evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatsexamencommissie zijn eindexamen te voltooien.

Onregelmatigheden

Artikel 10.

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het schoolexamen of Centraal examen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de rector maatregelen nemen.

Opmerking: Het bij zich hebben van een telefoon, mp-3-speler, I-pod of andere informatiedragers is een voorbeeld van een onregelmatigheid.

2. Degene die de onregelmatigheid constateert, stelt de desbetreffende kandidaat en de secretaris van het eindexamen onmiddellijk op de hoogte van de geconstateerde onregelmatigheid.
3. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, kunnen o.a. zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
  - e. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer zittingen van het schoolexamen of het centraal examen;
  - f. het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
  - g. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de algemeen directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen, bedoeld in de vorige volzin, betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in het volgende tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie.

- 4 Alvorens een beslissing in gevolge het derde lid wordt genomen, hoort de schoolexamencommissie de kandidaat.

De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarig persoon laten bijstaan. De directeur neemt op basis van een advies van de schoolexamencommissie, bestaande uit een lid van de schoolleiding en twee personeelsleden, een beslissing en deelt deze beslissing uiterlijk binnen **vijf** werkdagen nadat hij de beslissing heeft genomen mede aan de kandidaat en indien deze minderjarig is aan zijn ouder(s), voogd(en) of verzorger(s), zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur binnen vijf dagen na het bekend worden van de uitslag bezwaar aantekenen bij de rector van 2College, deze doet binnen 5 dagen opnieuw uitspraak, die schriftelijk wordt medegedeeld. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in artikel 6. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de ouder(s), voogd(en) of verzorger(s) van de kandidaat indien deze minderjarig is, alsmede aan de inspectie.

Indien gewenst kan daarna bij een onafhankelijke, buiten de school staande, commissie die door het bevoegd gezag is ingesteld beroep worden aangetekend.

- 5 De kandidaat kan tegen een beslissing van de eindverantwoordelijk schoolleider, bedoeld in artikel 10.4, in beroep gaan bij de in lid 5.2 genoemde commissie van beroep. Van de commissie van beroep mogen de eindverantwoordelijk schoolleider en de directeur geen deel uitmaken. Het beroep wordt binnen drie dagen nadat de beslissing schriftelijk aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk bij de

secretaris van de commissie van beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken op het beroep, tenzij zij de termijn met reden omkleed heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld, het examen geheel of gedeeltelijk af te leggen, onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van artikel 5, lid 3. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouder(s), voogd(en) of verzorger(s) van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

De commissie van beroep is te bereiken op het volgende adres:

Commissie van Beroep (CvB) Eindexamen OMO Scholen Tilburg e.o.
t.a.v. de ambtelijk secretaris; mw. S. Boertien
Postbus 1010
5004 BA Tilburg

Artikel 11.

De bij de programma's van verschillende vakken genoemde uiterste inlever- of eindtermijnen voor lees- en literatuurlijsten, werkstukken, scripties, dossiers, handelingsdelen e.d. dienen strikt in acht genomen te worden. Dit geldt tevens voor het profielwerkstuk. Deze werkstukken moeten bij de docent worden ingeleverd, tenzij een andere regeling is afgesproken. Indien de uiterste inleverdatum wordt overschreden, wordt het cijfer één toegekend of wordt het handelingsdeel als niet uitgevoerd beschouwd. Indien de kandidaat gegronde redenen meent te hebben voor het niet op tijd inleveren, kan hij/zij zich wenden tot de teamleiding. Als het overleg met de teamleiding niet tot overeenstemming leidt, kan de kandidaat zich wenden tot de Commissie Schoolexamen (zie artikel 10 van dit reglement).

Opmerking: Problemen met computers, printers, etc. worden niet als geldige reden geaccepteerd.

Artikel 12.

Het schoolexamen kan niet als voltooid worden beschouwd zonder onder de in artikel 11 genoemde en door de docent met 'voldoende' of 'goed', resp. met 'naar behoren' beoordeelde lees- en literatuurlijsten, werkstukken, scripties, dossiers, handelingsdelen, e.d.

Artikel 13.

De docent heeft het recht de leerling, die de uitwerking van een praktische opdracht of van een geheel of gedeeltelijk buiten de directe controle van de docent uitgevoerde andere opdracht bij hem inlevert, te onderwerpen aan een toets, om te controleren of en in hoeverre de geleverde prestaties aan die leerling kunnen worden toegeschreven. De vorm van de toets wordt door de docent bepaald.

Artikel 14.

De rector kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de rector de wijze waarop het examen zal worden afgelegd.

Artikel 15.

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van het besluit van artikel 16 en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit besluit de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

Artikel 16.

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de rector.

Artikel 17.

Dit examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door de rector jaarlijks voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie en ter inzage gelegd voor de kandidaten.

Tilburg, september 2018
Namens het bevoegd gezag,
Drs. A.J.M. Poulisse,
Rector

UITTREKSEL UIT HET EINDEXAMENBESLUIT V.W.O.- HAVO (wettelijk)

Artikel 52 Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld: de cijfers voor het schoolexamen, de cijfers voor het centraal examen, de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk, de beoordeling van het profielwerkstuk en de beoordeling van de deelvakken Culturele en Kunstzinnige Vorming en Lichamelijke Opvoeding, de eindcijfers voor de examenvakken, alsmede de uitslag van het eindexamen.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken.
3. Indien een kandidaat examen heeft afgelegd in meer dan in de vakken die ten minste tezamen een eindexamen vormen, worden de eindcijfers van de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft.
4. De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

Artikel 54 Duplicaten en afgifte verklaringen

1. Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten, vrijstellingsbewijzen en cijferlijsten worden niet verstrekt.
  2. Een schriftelijke verklaring dat een in het eerste lid bedoeld document is afgegeven, welke verklaring dezelfde waarde heeft als dat document zelf, kan uitsluitend door de Informatie Beheer Groep worden verstrekt.
- N.B. Bij Algemene Maatregel van Bestuur is geregeld dat er geen certificaten meer worden uitgereikt aan havo- en vwo-leerlingen. Als een leerling geslaagd is voor

twee profielen, ontvangt hij 2 cijferlijsten en 1 diploma. De gewaarmerkte cijferlijst geldt voortaan als bewijs van behaalde resultaten.

Artikel 59 Spreiding examen dagschool

Het bevoegd gezag van een dagschool kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek was en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het eindexamen gespreid over twee leerjaren wordt afgenomen.

Regeling gezakten havo 5

Indien de leerling niet geslaagd is en doubleert in havo 5 wordt in overleg met de mentor een individuele leerweg met voldoende studielasturen bepaald. De school geeft een *bindend* advies m.b.t. deze leerweg.

Bepalingen over het startcijfer in de nieuwe havo 5 :

- De gezakte uit havo 5 mag van alle vakken óf het begincijfer havo 5 óf het eindcijfer SE havo 5 als nieuw startcijfer kiezen.
- De gezakte uit havo 5 mag van maximaal 2 vakken met een Centraal Examen alle resultaten laten vervallen en beginnen met een blanco startcijfer.
N.B. De door vrijstellingen vrijgekomen studielast wordt door alle doubleurs en gezakten in overleg met de mentor/leermeester besteed aan andere studieonderdelen.
- Indien een leerling door profielverbreding of een dubbel profiel meer nieuwe vakken heeft kan vrijstelling voor meer vakken toegestaan worden.
- Een profielwerkstuk dat voldoende gemaakt is, hoeft niet opnieuw te worden gedaan. Let wel het profielwerkstuk is onderdeel van het combinatiecijfer.
N.B. De resultaten van levensbeschouwing, culturele kunstzinige vorming, algemene natuurwetenschappen en maatschappijleer neem je mee en deze vakken komen in havo 5 niet terug.

Rooster CE: zie www.examenblad.nl rooster 2016 bijlage 1a, 1b en 1c.

AARDRIJKSKUNDE vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting'17)

Het **vak** aardrijkskunde bestaat uit de volgende domeinen:

- De wereld
- De aarde
- Leefomgeving stedelijke gebieden
- Leefomgeving rivieren, problemen van wateroverlast en beleid
- Brazilië
- Leefomgeving:Onderzoek in de eigen omgeving

De **totale studielast** is 320 SLU (Havo 4: 160 SLU en Havo 5: 160 SLU)

Het **eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE)

Het Centraal Examen (CE) wordt afgenomen in een zitting van 3 klokuren

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier (havo 4 35%,havo 5 65 %) met de volgende onderdelen:

- Schriftelijke toetsen: 2 dossiertoetsen in havo 4 is 30% van het SE ,3 dossiertoetsen in havo 5 is 65% van het SE
- Praktische opdracht in Havo 4 is 5 % van het SE

Overzicht vijfde leerjaar: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Inhoud	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Herkansing J/N	Inleverweek
1-2 H5ak1S	Dossiertoets	De Wereld Hoofdstuk 1 Paragraaf 1.1 t/m 1.10 Hoofdstuk 4 Paragraaf 4.1 en 4.2	100	20	J	TW 1 44
3 H5ak2S	Dossiertoets	De Aarde Hoofdstuk 2 Paragraaf 2.1 t/m 2.10 Hoofdstuk 5 Paragraaf 5.1 en 5.2	100	20	J	TW 2 3
3-4 H5ak3S	Dossiertoets	Brazilië Hoofdstuk 3 Paragraaf 3.1 t/m 3.11	100	25	J	TW 3 12

BIOLOGIE vijfde leerjaar havo 18/19 (lichting '17)

Het **vak biologie** bestaat uit de volgende domeinen:

- Profielvak in het profiel Natuur& Gezondheid en Natuur & Techniek
- Keuzevak in het vrije deel

Het **vak biologie** bestaat uit de volgende domeinen

- A: Vaardigheden
- B: Zelfregulatie
- C: Zelforganisatie
- D: Interactie
- E: Reproductie
- F: Evolutie

De kandidaat kan de in domein A genoemde vaardigheden en de in domein B t/m E genoemde concepten met name gebruiken in beroepscontexten en leefwereldcontexten.

De totale **studielast** is 400 SLU (Havo 4: 200 SLU en Havo 5: 200 SLU)

Het **eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en het Schoolexamen (SE)

Het **Centraal Examen** (CE) wordt afgenomen in een zitting van 3 klokuren.

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier met de volgende onderdelen:

- 7 toetsen: 4 toetsen in havo 4 en 3 toetsen in havo 5: 86% van het SE
- 2 vaardighedendossiers: 1 in havo 4 en 1 in havo 5: 14% van het SE.

Klas	Jaar	Praktische vaardigheden	Vakvaardigheden en kennisinhouden	Totaal
H4	17/18	7%	28%	35%
H5	18/19	7%	58%	65%
Totaal		14%	86%	100%

Overzicht vijfde leerjaar havo: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Thema	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Wegingsfactor (Bevordering)	Herkansing J/N	Toetsweek / inleverweek
	4 ^e klas	Biologie voor jou deel 4a en 4b, 5 ^e editie Biologie voor jou deel 5a en 5b, 5 ^e editie		35%			
1 H5bi1S	Dossiertoets 1	5 ^e klas: H1 t/m H3 4 ^e klas: H1, H2, H7, H8	100	12%	-	J	TW1 44
2 H5bi2S	Dossiertoets 2	5 ^e klas: H1 t/m H5 4 ^e klas: H1, H4, H5, H6, H7	100	18%	-	J	TW2 3
3 H5bi3S	Dossiertoets 3	5 ^e klas: H1 t/m H7 4 ^e klas: H1, H4, H5, H6, H7	100	28%	-	J	TW3 12
3 H5bi4P	Vaardigheden-dossier 5 Havo	Diversen	-	7%	-	N	11
Totaal				100%			

Opmerkingen

- Binas en een gewone rekenmachine zijn toegestaan bij de toetsen.
- De cijfers van het vaardighedendossier (VD) volgen uit de beoordelingen van de verschillende onderdelen (zie programma vaardighedendossier). Het VD dient aan het begin van de afgesproken les te worden ingeleverd. Bij het te laat inleveren van het VD geldt het examenreglement artikel 7 gemiste toets. Als een leerling een practicum heeft gemist dan dient deze zelf binnen één week een inhaalafpraak te maken met de TOA/docent. Alle practica dienen ingehaald te worden voordat het VD van die periode ingeleverd moet worden.

BSM (Bewegen, Sport en Maatschappij) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het vak **BEWEGEN SPORT EN MAATSCHAPPIJ** bestaat uit de volgende domeinen:

- bewegen
- bewegen en regelen
- bewegen en samenleving
- bewegen en gezondheid

Deze domeinen zijn onderverdeeld in 3 categorieën waarop wordt getoetst:

- bewegen
- bewegen en regelen
- theorie

De **totale studielast** is 320 SLU (Havo 4: 180 SLU en Havo 5: 140 SLU)

Het **eindexamen** bestaat uit het Schoolexamen (SE).

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier (havo 4 34%, havo 5 66%) met de volgende onderdelen:

- Schriftelijke toetsen (TH): 4 toetsen, waarvan 1 bevorderingstoets in klas 4.
- Praktische opdrachten (PO): overige onderdelen zijn praktische opdrachten.
- Handelingsdelen (HD): er zijn ook onderdelen die moeten worden afgerond met een V.

Tijdens de eerste les BSM worden de opdrachten voor dat leerjaar uitgedeeld, zodat er een overzicht is wat er dit schooljaar op de planning staat.

Alle BSM-cijfers worden in periode 1 van het rapport ingevoerd.

PO = praktische opdracht

HD = handelingsdeel (minimale eis = V)

TH = theorietoets

Overzicht vijfde leerjaar havo: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Thema	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Wegingsfactor (Bevordering)	Herkansing J/N	Inlever-/toetsweek
Bewegen							
H5bsmbt	PO	Turnen Meerkamp		4	-	N	TW 1 44
H5bsmbaa	PO	Atletiek Meerkamp		6	-	N	TW 1 44
H5bsmbrd	PO	Demo		10	-	N	WK40 WK49 TW 3 12
H5bsmbk	HD	Keuzeact.		OVG	-	N	
H4bsmbz	PO	Zelfverdediging		3	-	N	<i>Afgerond in H4</i>
Regelen/organiseren							
H5bsmbrl	PO	Lesgeven II <i>Onderbouwklas</i>		14	-	N	FW2
H5bsmbrae	HD	Assisteren I* <i>Evenement school</i>		OVG			WK14
H5bsmbro	PO	Organiseren <i>Toernooi flexweek</i>		18	-	N	FW2 ***
Theorie							
H5bsm1s	TH	Hoofdstuk 2 geheel	50	7	-	J	TW 2 3
H5bsm2s	TH	Hoofdstuk 3 geheel	100	7	-	J	TW 3 12
Overig							
H5bsmbss	HD	Stage		OVG		N	WK8
H5bsmbge	HD	EHBO		OVG		N	WK14
H5bsmos	HD	Sportfolio Eindgesprek		OVG			WK35 WK2 WK14
Totaal				66			

* Dit onderdeel staat in het PTA van H5, maar kan ook in klas 4 worden afgerond. Voor vragen kan de leerling bij de desbetreffende docent terecht.

** Dit cijfer wordt gemiddeld berekend met het cijfer uit H4.

*** Tijdens flexweek II organiseren de leerlingen een sporttoernooi voor de leerlingen uit de onderbouw. De leerlingen worden sowieso 1,5 dag ingezet tijdens deze week. Mocht het flexweekprogramma van havo 5 het toe laten worden de leerlingen meerdere dagdelen uitgenodigd.

DUIJS vijfde leerjaar Havo 18/'19 (lichting '17)

Keuzeprofielvak in het profiel cultuur en maatschappij, keuzevak in het vrije deel in de maatschappijprofielen.

Het eindexamenprogramma voor het vak Duits bestaat uit de volgende domeinen:

- Leesvaardigheid,
- Luistervaardigheid,
- Gespreksvaardigheid,
- Schrijfvaardigheid,
- Literatuur,
- Oriëntatie op studie en beroep

De totale studielast is 400 SLU (HAVO 4 200 SLU en HAVO 5 200 SLU).

Het **eindexamen** bestaat uit het Schoolexamen (**SE**) en het Centraal Examen (**CE**)
Het CE heeft betrekking op het domein Leesvaardigheid en wordt afgenomen in één zitting van 2 ½ klokuur (150 minuten).

Het **SE** bestaat uit een examendossier met de volgende onderdelen:

- 2 toetsen luistervaardigheid, 1 in HAVO 4 en 1 in HAVO 5;
- 2 toetsen gespreksvaardigheid, 1 in HAVO 4 en 1 in HAVO 5;
- 2 toetsen schrijfvaardigheid, 1 in HAVO 4 en 1 in HAVO 5;
- 2 toetsen literatuur, 1 in HAVO 5;
- 9 toetsen examenidoom, 6 in HAVO 4 en 3 in HAVO 5;
- 5 toetsen leesvaardigheid, 2 in HAVO 4 en 3 in HAVO 5.

Deze toetsen worden ook **dossiertoetsen** genoemd.

* Bij geen enkele toets mag de Duitse grammaticakaart gebruikt worden.

Overzicht toetsing vijfde leerjaar HAVO

Periode / Code	Soort toets	Inhoud	Tijdsduur in minuten	Wegingsfactor (%SE)	Herkansing J/N	toetsweek	Beoogd ERK-niveau
H5Du1K	Dossiertoets	Kijk- en Luistervaardigheid	50-70	9	N	Les (7)	B2
H5Du2L	Dossiertoets	Leesvaardigheid	100	7	J	TW 1 44	B2
H5Du3S	Dossiertoets	Literatuur	50	10	N	Les (50)	n.v.t.
H5Du4S	Dossiertoets	Schrijfvaardigheid	100	9	J	TW2 3	B1
H5Du5L	Dossiertoets	Leesvaardigheid	100	7	J	TW2 3	B2
H5Du6M	Dossiertoets	Gespreksvaardigheid	15	10	N	TW 3 12	B1
H5Du7L	Dossiertoets	Leesvaardigheid	100	7	J	TW 3 12	B2
H5Du8S	Dossiertoets	Examentraining (Idioom 3 toetsen)	20	6	N	les	n.v.t.

ECONOMIE vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het **vak economie** bestaat uit de volgende domeinen:

- Domein A: Vaardigheden
- Domein B: Concept Schaarste
- Domein C: Concept Ruil
- Domein D: Concept Markt
- Domein E: Concept Ruilen over de tijd
- Domein F: Concept Samenwerken en onderhandelen
- Domein G: Concept Risico en informatie
- Domein H: Concept Welvaart en groei
- Domein I: Concept Goede tijden, slechte tijden
- Domein J: Klaslokaalexperimenten
- Domein K: Keuze-onderwerpen

We gebruiken de Lesbrievenmethode van de LWEO (Landelijke Werkgroep Economie Onderwijs).

De **totale studielast** is 400 uur (havo 4: 200 SLU; havo 5: 200 SLU)

Het **Eindexamen** bestaat uit het **Schoolexamen (SE)** bestaand uit de concepten Schaarste en Ruil, twee keuzeonderwerpen, klaslokaalexperimenten en een praktische opdracht en het **Centraal Examen (CE)** bestaand uit de concepten Markt, Ruilen over de tijd, Samenwerken en onderhandelen, Risico en informatie, Welvaart en groei en Goede tijden, slechte tijden. Het CE wordt afgenomen in een zitting van 3 klokuren.

Het SE bestaat uit een examendossier (havo 4 34% en havo 5 66%) met de volgende onderdelen:

Schriftelijke toetsen: 5 dossiertoets in havo 4 (34%), 3 dossiertoetsen in havo 5 (60%).

Praktische opdrachten in havo 4 (overgang) en havo 5 (6% van het SE).

Overzicht vijfde leerjaar havo economie: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Thema	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Herkansing J/N	inlever-/toetsweek
1 H5ec1S	Dossiertoets	Markt en overheid + Vervoer	100	20	J	TW 1 44
2 H5ec2S	Dossiertoets	Verdiene en uitgeven + Jong en oud	100	20	J	TW 2 3
2 H5ec3S	Dossiertoets	De hele CE-stof	100	20	J	TW 3 12
1 en 2 H5ec4P	Praktische opdracht	Experimenten, examentraining, actualiteit, toetsjes, etc		6	J	36-14

ENGELSE TAAL- EN LETTERKUNDE vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het **vak Engels** bestaat uit de volgende domeinen:

- leesvaardigheid
- luistervaardigheid
- schrijfvaardigheid
- gespreksvaardigheid
- literatuur

(Idioomverwerving essentieel ter ondersteuning van alle domeinen)

De **totale studielast** is 360 SLU (Havo 4: 190 SLU en Havo 5: 170 SLU)

Het **Eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE).

Het **Centraal Examen** (CE) wordt afgenomen in een zitting van 2,5 klokuren.

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier (havo 4: 28%, havo 5: 72%) met de volgende onderdelen:

- 1 toets leesvaardigheid (19% van het SE); in h5
- 2 toetsen schrijfvaardigheid (samen 18% van het SE); 1 in h4, 1 in h5
- 1 toets kijk- en luistervaardigheid (18% van het SE); in h5
- 2 toetsen gespreksvaardigheid (samen 18% van het SE); 1 in h4, 1 in h5
- 2 (verzamel)toetsen idioom (samen 11% van het SE); 1 in h4 (bestaand uit 6 afzonderlijke deoltoetsen), 1 in h5.
- 2 toetsen literatuur (samen 16% van het SE); 1 in h4, 1 in h5

Behalve de toetsen voor het **Schoolexamen** is er in havo 4 een aantal toetsen dat meetelt voor de overgang naar havo 5. Deze toetsen noemen we bevorderingstoetsen

Overzicht vijfde leerjaar

Periode Code	Soort werk	Thema	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Herkansing J/N	Inlever-/toetsweek	Beoogd ERK-niveau
h5en1M	dossiertoets	gespreks-vaardigheid	15	12	J	TW 1 44	B1/B2
h5en2K	dossiertoets	kijk- en luisteroets	65	18	J	TW 1 44	B1/B2
h5en3S	dossiertoets	leesvaardigheid	100	19	N	TW2 3	B1/B2
h5en4S	dossiertoets	literatuur: The perks of being a wallflower + The boy at the top of the mountain	50	8	N	wk 9	B1/B2
h5en5S	dossiertoets	schrijfvaardigheid	50	10	J	TW 3 12	B1/B2
h5en6S	dossiertoets	PIF (Personal Idiom File)	nvt	5	N	inleveren wk 50 en wk 11 Toets in wk 14	nvt

FRANS vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het vak Frans is een profielvak in het profiel cultuur en maatschappij en een keuzevak in het vrije deel.

Het **eindexamenprogramma voor het vak Frans** bestaat uit de volgende domeinen:

- Leesvaardigheid
- Luistervaardigheid
- Gespreksvaardigheid
- Schrijfvaardigheid
- Literatuur
- Oriëntatie op studie en beroep

De **totale studielast** is 400 SLU (Havo 4: 200 SLU en Havo 5: 200 SLU)

Hiervan is 40 uur voor Literatuur.

Het **eindexamen** bestaat uit het Schoolexamen en het Centraal Examen

Het Centraal Examen heeft betrekking op het domein Leesvaardigheid en wordt afgenomen in een zitting van 2½ klokuur.

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier met de volgende onderdelen (30% in HAVO 4 , 70% in HAVO 5):

* 1 toets gespreksvaardigheid, 15 min., 20% van het SE

* 1 toets schrijfvaardigheid, 100 min., 20% van het SE

* 1 toets luistervaardigheid, 50 min., 20% van het SE

* 2x apart vocabulaire, wordt in de les getoetst. (2x5%)

NB: Een module literatuur wordt aangeboden na de eerste Toets week en hoort met voldoende afgerond te zijn.

Overzicht vijfde leerjaar Havo Frans: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Inhoud	Tijdsduur	Wegingsfactor (%SE)	Herkansing J/N	Inlever- /toetsweek
1 H5fa1S	Dossiertoets	Schrijfvaardigheid	100	20	J	TW 1 44
1 H5fa2S	Dossiertoets	Vocabulaire	15	5	N	In de les
2 H5fa3K	Dossiertoets	Luistervaardigheid	60	20	J	TW 2 3
3 H5fa4S	Dossiertoets	Vocabulaire	15	5	N	In de les
3 H5fa3M	Dossiertoets	Mondeling	15	20	J	TW 12

GESCHIEDENIS HAVO vijfde leerjaar 18/19 (lichting'17)

Profielvak in het profiel Economie en Maatschappij en in het profiel Cultuur en Maatschappij

Het **vak geschiedenis** bestaat uit de volgende domeinen:

Het eindexamen

Het eindexamen bestaat uit het centraal examen en het schoolexamen.

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Historisch besef

Domein B Oriëntatiekennis

Domein C Thema's en historische contexten.

Domein D Geschiedenis van de rechtsstaat en van de parlementaire democratie

Domein E Oriëntatie op studie en beroep.

Het centraal examen

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen A en B en C

De **totale studielast** is 320 SLU (Havo 4: 150SLU en Havo 5: 170 SLU)

Het eindexamen bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE)

Het Centraal Examen (CE) wordt afgenomen in een zitting van 3 klokuren

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier met de volgende onderdelen:

- 8 Toetsen: 4 dossiertoetsen in havo 4 en 4 dossiertoetsen in havo 5 = 84% van het SE
- Praktische opdrachten in Havo 4 en havo 5 = 16% van het SE

Overzicht vijfde leerjaar

Periode Code	Soort (dossier)werk	Inhoud	Tijdsduur	Wegingsfactor (%SE)	Herkansing J/N	Inlever-/toetsweek
H5gs1S	Dossiertoets	H1 : historische vaardigheden, en KA TV 5 t/m 10	50 min	2%	N	36
H5gs2S	Dossiertoets	KA TV 5 t/m 10 H 2 Republiek	100 min	13%	J	TW 1 44
H5gs3S	Dossiertoets	KA TV 5 t/m 10 H2 Republiek H3 Duitsland	100 min	18%	J	TW 2 3
H5gs4S	Dossiertoets	KA TV 5 t/m 10 H2 Republiek H3 Duitsland H4 Koude Oorlog	100 min	22%	J	TW 3 12
H5gs5P	Verzamel Dossier	Oefenen in historische vaardigheden en examentraining		3%	N	i.o.
H5gs6P	Praktische opdracht	Tijdvakken opdracht: oefenen met examenvragen		7%	N	i.o.

Het **Centraal Examen** bestaat uit de leerstof over de historische contexten:

- Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden 1515-1648
- Duitsland 1871-1945
- Koude Oorlog 1945-1991

En daarnaast oriëntatiekennis over tijdvak 5 t/m tijdvak 10 met de bijhorende kenmerkende aspecten

KUNST ALGEMEEN (Kua) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het vak Beeldende vorming is een profielvak in het profiel Cultuur en Maatschappij, en een keuzevak in het vrije deel.

Het vak bestaat uit een *praktijkdeel en een theoriedeel*,
Het praktijkdeel wordt verzorgd door het vak Kunst Beeldend (Bevo)
Het theoriedeel wordt verzorgd door het vak Kunst Algemeen (KUA)

Het **vak Kua** bestaat uit de volgende domeinen:

- Domein B Invalshoeken voor reflectie
- Domein C Onderwerpen

Beide domeinen hangen uiteraard samen met domein A: Vaardigheden, dat door Bevo wordt gegeven.

De totale studielast voor Beeldende vorming is 320 SLU.
De **totale studielast** van Kua is 120 SLU (Havo 4: 60 SLU en Havo 5: 60 SLU)

Het **Eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE).

Het **Centraal Examen** (CE) wordt afgenomen in een zitting van 3 klokuren.

Het Centraal examen wordt voorbereid door het vak Kua. In havo 5 wordt er getoetst d.m.v. dossiertoetsen die meetellen voor het SE-cijfer.

Het **Schoolexamen** heeft betrekking op domein A en wordt door Bevo verzorgd.

In het vak Kua komt de cultuurgeschiedenis aan de hand van onderwerpen aan bod.
Leerlingen doen onderzoek aan de hand van onderzoeksvragen en probleemstellingen vanuit verschillende invalshoeken.

De onderwerpen zijn:

- de cultuur van het moderne in de eerste helft van de twintigste eeuw (havo 4)
- de massacultuur vanaf 1950 (havo 4)
- de cultuur van Romantiek en realisme in de negentiende eeuw (havo 5)

Overzicht vijfde leerjaar

Periode Code	Soort (dossier)werk	Thema	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Wegingsfactor (Bevordering)	Herkansing J/N	Inlever-/toetsweek
H5kua1S	Dossiertoets Schriftelijk	Begrippen algemeen en neoclassicisme	50	10		J	TW 1 44
H5kua2S	Dossiertoets Schriftelijk	Romantiek en realisme	50	10		J	TW 2 3
H5kua3S	Dossiertoets Schriftelijk	Alle examenstof	100	15		J	TW 3 12

KUNST BEELDEND (Bevo) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het vak Beeldende vorming is een profielvak in het profiel Cultuur en Maatschappij, en een keuzevak in het vrije deel.

Het vak bestaat uit een *praktijkdeel* en een *theoriedeel*,

Het praktijkdeel wordt verzorgd door het vak Kunst Beeldend (Bevo)

Het theoriedeel wordt verzorgd door het vak Kunst Algemeen (KUA)

Het **vak Kunst Beeldend** bestaat uit de volgende domeinen:

- Domein A: **BEVO** = praktijkopdrachten en vak theorie
- Domein B: **Kunst(algemeen)** invalshoeken voor reflectie
- Domein C: Onderwerpen.

De **totale studielast** is 320 SLU (Havo 4: 160 SLU, Havo 5: 160 SLU)

Het **Eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE).

Het **Centraal Examen** (CE) wordt afgenomen in een zitting van ...3... klokuren.

De stofomschrijving voor het **Centraal Examen** in Havo 4 is 1. Cultuur van de Modernen 2. Massa Cultuur. In Havo 5 Romantiek en Realisme.

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier (Havo 4 en Havo 5) met de volgende onderdelen:

- Schriftelijke toetsen: dossiertoetsen over Kunst(algemeen).
- Praktische opdrachten: beeldend proces en eindwerkstukken.

In het **CE** komen de volgende domeinen aan de orde:

Domein B en C.

Overzicht vijfde leerjaar: 18/19

Periode Code	Soort (dossier) werk	Thema	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Herkansing J/N	Inlever-/toetsweek
H5bv1P	Dossier	=structuur/textuur= houtskool		10	N	40
H5bv2P	Dossier	=Big C= Affiche in de kunst		10	N	51
H5bv3P	Dossier	=keuze thema= Div. werkvormen		10	N	13

L.O. (Lichamelijke Opvoeding) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het vak L.O. dient naar behoren te worden afgesloten. Dit is een voorwaarde om het havo/vwo diploma te kunnen ontvangen.

De eindwaarderingen voldoende en goed zijn mogelijk. Voorwaarde is dat alle modules met de waardering voldoende of goed zijn afgesloten.

Bij tussentijdse rapportage zijn de waarderingen onvoldoende, voldoende of goed mogelijk. De waardering onvoldoende wordt gegeven, indien één of meerdere modules met een onvoldoende zijn afgesloten.

Wij gaan uit van een 100% aanwezigheid. Indien hieraan niet wordt voldaan komt er een moment voor het inhalen van opdrachten. Dit is verplicht.

De modules die onvoldoende zijn worden dan voldoende.

Als een leerling doubleert vervallen alle beoordelingen van de modules van dat jaar.

Als een leerling tussentijds afstroomt neemt de leerling de beoordelingen van de modules mee.

De domeinen algemene vaardigheden, bewegen en regelen, bewegen en gezondheid en bewegen en samenleving komen in samenhang met het domein bewegen aan de orde.

Overzicht vijfde leerjaar L.O.: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Thema	Tijdsduur	Wegingsfactor	Herkansing J/N	Inlever- /toetsweek
H5 M-9-10-11-12	HD	Sport op school		OVG	N	
H5 Mk-I	HD	Fitness		OVG	N	
H5 Mk-II	HD	Keuze Module		OVG	N	
Totaal				V of G		

MAATSCHAPPIJLEER vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het vak **Maatschappijleer** bestaat uit de volgende domeinen:

- Rechtsstaat
  - Politieke besluitvorming
  - Pluriforme Samenleving
  - Verzorgingsstaat

De **totale studielast** is 120 SLU in havo 5.

Maatschappijleer kent alleen een schoolexamen (SE). Dit vak telt mee in het combinatiecijfer.

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier met de volgende onderdelen:

- Schriftelijke toetsen: 3 dossiertoetsen in havo 5 is 75% van het SE.
- Praktische opdrachten: 1 praktische opdracht in havo 5 is 20% van het SE
- Verzameldossier: opdrachten die gedurende het jaar gegeven worden in havo 5 is 5% van het SE. Het verzamelcijfer wordt gevormd door het gemiddelde cijfer van de opdrachten.

De praktische opdracht heeft betrekking op het domein Pluriforme samenleving. De precieze eisen waaraan deze praktische opdracht moet voldoen, staan in de instructie die de leerlingen voorafgaand aan de start van de praktische opdracht krijgen.

Uiterlijk op **1 april 2019 (voor 16.15u)** moet deze praktische opdracht ingeleverd zijn.

Overzicht vijfde leerjaar maatschappijleer: 18/19

Periode / code	Soort (dossier) werk	Inhoud	Tijd (min)	Weging voor SE	Herkansing	Inlever- /toetsweek
P1 H5ma1S	Dossiertoets	Parlementaire democratie	50	25	J	TW1 44
P2 H5ma2S	Dossiertoets	Rechtsstaat	50	25	J	TW2 3
P2 H5ma3S	Dossiertoets	Verzorgingsstaat	50	25	J	TW3 12
P2-3 H5ma4P	Praktische opdracht	Pluriforme samenleving		20	N	Uiterlijk 1-4-2019, 16.15u.
P1-2-3 H5ma5P	Verzamel dossier	Vakvaardigheden		5	N	

MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het **vak Maatschappijwetenschappen** bestaat uit de volgende domeinen:

- Domein A Vaardigheden
- Domein B Vorming
- Domein C Verhouding
- Domein D Binding
- Domein E Verandering
- Domein F Analyse van een sociale actualiteit
- Domein G Analyse van een politieke actualiteit

De **totale studielast** is 320 SLU (Havo 4: 160 SLU en Havo 5: 160 SLU).

Het **Eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE).

Het **Centraal Examen (CE)** wordt afgenomen in een zitting van **drie** klokuren. Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen B, C, D en E1+E2 in combinatie met domein A.

Het **Schoolexamen (SE)** bestaat uit een examendossier (havo 4: 35%, havo 5: 65%) met de volgende onderdelen:

- Schriftelijke toetsen: 3 dossiertoetsen in havo 4 (samen 35% van het SE) en 3 dossiertoetsen in havo 5 (samen 55% van het SE).
- Praktische opdracht: analyse van/onderzoek naar een sociale/politieke actualiteit. De praktische opdracht vindt plaats in Havo 5 en telt 10% mee voor het SE.

Voorkennis uit het vak maatschappijleer

Maatschappijleer wordt gegeven in havo 5. Ten aanzien van het CSE geldt het volgende:

De kandidaat is bekend met die begrippen uit het examenprogramma **maatschappijleer** die in domein B: Rechtsstaat en domein C: Parlementaire Democratie van dit programma voorkomen, en die logischerwijs bij het CE-deel van het examenprogramma Maatschappijwetenschappen aan de orde kunnen komen. Deze begrippen worden wel bekend verondersteld, maar niet als zodanig bevraagd in het CE Maatschappijwetenschappen.

Overzicht vijfde leerjaar maatschappijwetenschappen: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Thema	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE%)	Herkansing J/N	Inlever-/toetsweek
1 H5mw1s	schoolexamen	Samenlevingen in de 21 ^e eeuw (1) i.c.m. domein A*	100	10	J	TW 1 44
2 H5mw2s	schoolexamen	Samenlevingen in de 21 ^e eeuw (1+2) i.c.m. domein A*	100	20	J	TW 2 3
3 H5mw3s	schoolexamen	Complete examenstof (havo 4 en 5): domein B, C, D, E1+E2 i.c.m. domein A.	100	25	J	TW 3 12
2 H5mw4p	schoolexamen	Analyse/onderzoek sociale/politieke actualiteit (domein F/G i.c.m. domein A)	-	10	N	Wk 8 22-2-'19 16.15u

*Alle hoofd- en kernconcepten van Maatschappijwetenschappen dienen bij elke toets gekend te worden.

MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN Havo vijfde leerjaar 18/19 (lichting '16)

BEZEMEXAMEN (oude examenprogramma)

Het vak Maatschappijwetenschappen bestaat uit de volgende domeinen:

- Vaardigheden en benaderingswijzen
- Politieke besluitvorming (PB)
- Massamedia (MM)
- Mens en werk (MW)
- Criminaliteit en rechtsstaat (CR)
- Multiculturele samenleving (MCS)
- Ontwikkelingssamenwerking (OS)
- Milieu en beleid (MB)

De **totale studielast** is 320 SLU (Havo 4: 3 lessen en Havo 5: 3,5 lesuur per week).

Het **Eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE).

Het **Centraal Examen** (CE) wordt afgenomen in een zitting van drie klokuren.

De stofomschrijving voor het Centraal examen is:

- Vaardigheden en benaderingswijzen
- Politieke Besluitvorming (PB)
- Massamedia (MM)
- Criminaliteit en Rechtsstaat (CR)

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier (havo 4: 40%, havo 5: 60%) met de volgende onderdelen:

- Schriftelijke toetsen: 4 dossiertoetsen in havo 4, 3 dossiertoetsen in havo 5 is 90% van het SE.
- Praktische opdrachten: 1 praktische opdracht in havo 4 (4%) en 1 praktische opdracht in havo 5 (6%) is 10% van het SE.

In Havo 4 werden drie van bovenstaande domeinen behandeld (OS, MM en MCS). In Havo 5 worden twee domeinen behandeld (PB en CR) en komt ook domein MM weer terug in de toetsen ter voorbereiding op het eindexamen.

Ook in H5 wordt een praktische opdracht uitgevoerd rondom een maatschappelijk probleem. De eisen waaraan deze praktische opdracht moet voldoen, staan in de instructie die de leerlingen uitgereikt krijgen in de loop van het schooljaar.

Overzicht vijfde leerjaar maatschappijwetenschappen: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Inhoud	Tijdsduur	Weging voor SE	Herkansing J/N	(In)leverweek
1 H5mw1S	Dossiertoets (schriftelijk)	Politieke besluitvorming	100	16	J	TW 1 44
2 H5mw2S	Dossiertoets (schriftelijk)	Politieke besluitvorming + Massamedia	100	18	J	TW 2 3
2 H5mw3S	Dossiertoets (schriftelijk)	Politieke besluitvorming + Massamedia + Criminaliteit en Rechtsstaat	100	20	J	TW 3 12
2 H5mw1P	Praktische opdracht	Analyse documentaire (vakvaardigheden en benaderingswijzen)		6	N	Week 8 Uiterlijk vrijdag 22-2-'19 16.00u.

MANAGEMENT EN ORGANISATIE (M&O) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting' 17)

Het **vak** Management & Organisatie bestaat uit de volgende domeinen:

- vaardigheden en werkwijzen
- interne organisatie en personeelsbeleid
- financiering van activiteiten (rechtsvormen en aantrekken van geld)
- marketingbeleid
- financieel beleid
- informatievoorziening met behulp van ICT
- externe financiële verslaglegging

Opmerking: het gaat daarbij steeds om commerciële organisaties (met winstdoel) en niet-commerciële organisaties (zonder winstdoel).

We gebruiken de Lesbrievenmethode (uitgeverij Stoffels in Maastricht).

Deze methode bestaat uit de volgende lesbrieven:

- De Eenmanszaak deel 1 (Havo 4; gewicht = 30% van het SE), SE en CE
- De Eenmanszaak deel 2 (Havo 4; gewicht = 20% van het SE), SE en CE
- Marketing (Havo 5; gewicht = 10% van het SE), alleen SE
- De NV (Havo 5; gewicht = 40% van het SE), SE en CE

De **totale studielast** is 320 SLU (Havo 4: 160 SLU en Havo 5: 160 SLU)

Het **eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen en het Schoolexamen .

Het Centraal Examen wordt afgenomen in één zitting van 3 klokuren.

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier met de volgende onderdelen:

- 7 toetsen: 4 toetsen in Havo-4 en 3 toetsen in Havo-5: 100% van het SE
- Handelingsdeel: mogelijk bedrijfsbezoek.

Overzicht vijfde leerjaar M&O: 18/19

Periode Code	Soort dossierwerk	Inhoud	Tijdsduur	Wegingsfactor (%SE)	Herkansing J/N	Inlever-/toetsweek
1 H5mo1S	Dossiertoets	Marketing Eenmanszaak 1, Hoofdstuk 1	100	15	J	TW 1 44
2 H5mo2S	Dossiertoets	De N.V., H. 1 t/m 3 Eenmanszaak 1, H 2 t/m 5	100	20	J	TW 2 3
3 H5mo3S	Dossiertoets	De N.V., Geheel Eenmanszaak 2, Geheel	100	30	J	TW 3 12

NATUURKUNDE vijfde leerjaar havo 18/19 (lichting '17)

Het **vak natuurkunde** bestaat uit de volgende domeinen:

- A vaardigheden
- B beeld- en geluidstechniek
- C beweging en energie
- D materialen
- E aarde en heelal
- F menselijk lichaam
- G meten en regelen
- H natuurkunde en technologie
- I onderzoek en ontwerp

Gebruikt wordt de methode *Systematische Natuurkunde* van ThiemeMeulenhof

De totale **studielast** is 400 SLU (Havo 4: 180 SLU en Havo 5: 220 SLU)

Het **eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en het Schoolexamen (SE)
Het Centraal Examen (CE) wordt afgenomen in een zitting van 3 klokuren en heeft betrekking op alle subdomeinen behalve E, F en I.

Het **schoolexamen** bestaat uit een examendossier met de volgende onderdelen:

- 6 dossiertoetsen:
3 toetsen in Havo 4 (weging 30%) en 3 toetsen in havo 5 (weging 45%), samen 75% van het SE
- 2 praktische opdrachten:
1 in Havo 4 (Technische Automatisering) (5%)
1 in Havo 5 (Onderzoek en Ontwerp; een opdracht passend bij hoofdstuk 7)
Deze ontwerpopdracht telt 10% mee in het SE.
- Natuurkunde (practicum)dossier. Een verzameling van practicumverslagen, cijfers van schriftelijke overhoringen en overige opdrachten gegeven in het vierde en het vijfde leerjaar. Dit (digitale) dossier telt 10% mee in het SE.

Overzicht vijfde leerjaar natuurkunde: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Inhoud	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Herkansing J/N	Inlever-/toetsweek
1 H5na1S	dossiertoets S	arbeid en energie (hfst 8 deel h5) beweging & krachten (herh) (hfst 2, 3 en 4 deel h4)	100	15	J	TW 1 44
2 H5na2P	praktische opdracht P	onderzoeken en ontwerpen (hfst 7 deel h4)	nvt	10	J	47
2 H5na3S	dossiertoets S	trillingen en golven (hfst 9 deel h5) horen en zien (keuzekatern B)	100	15	J	TW 2 3
3 H5na4S	dossiertoets S	zonnestelsel en heelal hfst 10 deel h5 medische beeldvorming hfst 11 deel h5	-	15	J	TW 3 12
3 H5na5P	Natuurkunde dossier	Verzamelcijfer van (Praktische) opdrachten, Schriftelijke overhoringen en/of verslagen.	100	10	N	13

NEDERLANDS vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het **vak** Nederlandse taal en letterkunde bestaat uit de volgende domeinen:

- **Leesvaardigheid:** in dit vakonderdeel wordt de kandidaat getraind om teksten te analyseren en te interpreteren. Hij leert een gefundeerd oordeel te geven over onderwerp en hoofdgedachte van een tekst. Hij zal inhoudelijke en functionele relaties kunnen aanwijzen. Hij zal argumenten leren herkennen en in staat zijn deze tekst of tekstgedeelten samen te vatten.
- **Mondelinge taalvaardigheid:** de kandidaat leert ten behoeve van een discussie relevante inhoudselementen te verzamelen, ordenen en formuleren. Hij leert inhoudelijke bijdragen te leveren, zoals voorlopige meningen en standpunten, argumenten en oplossingen. De discussie heeft het karakter van een oordeelvormende groepsdiscussie. De kandidaat leert zijn bijdrage op een adequate wijze te presenteren en inhoudelijk en vormelijk adequaat te reageren op andere deelnemers.
- **Schrijfvaardigheid:** in dit onderdeel leert de kandidaat om een gedocumenteerde tekst te schrijven die aansluit op een schrijfdossier. Hierin heeft de kandidaat materiaal verzameld en bewerkt. Hij is in staat om relevante inhoudselementen te ordenen. Hij kan voor een aangeduid publiek in een passende stijl de juiste tekstsoort kiezen en vormgeven. Hij zorgt voor een adequate bronvermelding.
- **Letterkunde:** de kandidaat doet leer- en leeservaringen op door het lezen van een gevarieerd aanbod literaire teksten. Hij leert tekstbenaderingswijzen te hanteren en relevante achtergrondinformatie te verzamelen. De eigen perceptie en de waardering van het literaire werk door de kandidaat staan centraal. Hij leert zijn persoonlijke leeservaring te beschrijven, te verdiepen en te evalueren. Bij het onderdeel historische letterkunde worden teksten in hun literair-historische context aangeboden en dient de leerling een tekst te verbinden met de periode waarin hij gefunctioneerd heeft.

De **totale studielast** is 400 SLU (Havo 4: 190 SLU en Havo 5: 210 SLU)

Het **Eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE). Het **Centraal Examen** (CE) wordt afgenomen in een zitting van 3 klokuren. Het centraal examen heeft betrekking op domein leesvaardigheid en domein argumentatieve vaardigheden.

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier (havo 4 15%, havo 5 85%) met de volgende onderdelen:

- Schriftelijke toetsen: 2 dossiertoetsen in havo 5 (35%)
- Mondelinge toetsen: 1 dossiertoets in havo 4 (15%), 3 dossiertoetsen in havo 5 (50%)

Behalve de toetsen voor het **Schoolexamen** is er in havo 4 een aantal toetsen dat meetelt voor de overgang naar havo 5. Deze toetsen noemen we bevorderingstoetsen.

Overzicht vijfde leerjaar Nederlands: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Thema	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Herkansing J/N	Inlever- /toetsweek
H5ne1S	Dossier	Schrijfvaardigheid*	150	30	J	TW 1 44
H5ne2S	Dossier	Leesdossier 5 (gedichten)	50	5	J	49
H5ne3M	Dossier	Mondelinge taalvaardigheid	20	20	J	TW 2 3
H5ne4M	Dossier	Leesdossier 6**	20	10	J	va 5
H5ne5M	Dossier	Leesdossier 7 en 8**	30	20	J	TW 3 12

* Herkansen is mogelijk. Er dient wel een ander onderwerp gekozen te worden.

** Herkansen is mogelijk. Er dienen andere boeken gelezen te worden.

ONDERZOEKEN EN ONTWERPEN (O&O) vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het **vak** onderzoeken en ontwerpen bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A: Algemene vaardigheden

Domein B: Denk- en werkwijze van onderzoeken en ontwerpen

Domein C: Kernkwaliteiten

Domein D: Werelden van Bèta-techniek¹

De totale studielast is 360 SLU

Er is geen Centraal Examen (CE) voor het vak O&O enkel een schoolexamen (SE)

Het Schoolexamen bestaat uit een examendossier (havo 4 25%, havo 5 75%) met

de volgende onderdelen:

* Praktische opdrachten in havo 4 en havo 5 is 100% van het SE (indien van toepassing)

Behalve de toetsen voor het Schoolexamen is er in havo 4 een aantal toetsen dat meetelt voor de overgang naar havo 5. Deze toetsen noemen we bevorderingstoetsen

---

¹ In dit SE komen alle domeinen aan bod alleen van domein D hoeft de leerling enkel twee sub domeinen te doen. Dit naar keus van de leerling.

Overzicht vijfde leerjaar O&O: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Inhoud	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Herkansing J/N	(Inlever)week
H5oo1P	Project Presentatie met bijbehorende documentatie	Meesterproef fase 1: Verwerven en beschrijven opdracht, inclusief projectplanning, plan van aanpak en teamontwikkelingsplan <i>Subdomeinen: A1 t/m A8* B1, B2 en B3,</i>		10	J	
H5oo2P	Project Proces	Persoonlijke en professionele ontwikkeling - Proces Subdomeinen: C1, C2, C4, C6		10	N	
H5oo3P	Presentatie met bijbehorende documentatie	Meesterproef fase 2: Uitvoering onderzoek en verwerken tot profielwerkstuk <i>Subdomeinen: A1 t/m A8* B1 t/m B4, C4 Tenminste één uit D**</i>		20	N	
H5oo4P	Presentatie met bijbehorende documentatie	Meesterproef fase 3: Uitvoering van onderzoek/ontwerp <i>Subdomeinen: A1 t/m A8* B1 t/m B4, C4, Tenminste één uit D**</i>		17,5	N	
H5oo5P	Portfolio	Persoonlijke en professionele ontwikkeling - portfolio Subdomeinen: C1 t/m C6		17,5	N	1

SCHEIKUNDE vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het **vak scheikunde** bestaat uit de volgende domeinen:

- Domein A Vaardigheden
- Domein B Kennis van stoffen en materialen
- Domein C Kennis van chemische processen en kringlopen
- Domein D Ontwerpen en experimenten in de chemie
- Domein E Innovatieve ontwikkelingen in de chemie
- Domein F Processen in de chemische industrie
- Domein G Maatschappij en chemische technologie

De **totale studielast** is 320 SLU (Havo 4: 180 SLU en Havo 5: 140 SLU)

Het **Eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE).

Het **Centraal Examen** (CE) wordt afgenomen in een zitting van 3 klokuren.

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier (havo 4 35%, havo 5 65%) met de volgende onderdelen:

- Schriftelijke toetsen: 3 dossiertoetsen in havo 4, 3 dossiertoetsen in havo 5 is 85% van het SE.
- Praktische opdrachten in havo 4 en havo 5 is 15% van het SE (indien van toepassing)

Overzicht vijfde leerjaar scheikunde: 18/19

Periode Code	Soort (dossier)werk	Thema	Tijdsduur	Wegingsfactor (SE %)	Herkansing J/N	Inlever-/toetsweek
H5sk1S	dossiertoets	H5: zouten en zoutoplossingen H8: zuren basen Chemisch rekenen	100	18	J	TW1 44
H5sk2P	dossiertoets	Kwantitatieve analyse Chemisch rekenen	100	10	N	TW1 44
H5sk3S	dossiertoets	H9: energieproductie Chemisch rekenen	100	18	J	TW2 3
H5sk4S	dossiertoets	H7: koolstofverbindingen H10: polymeren H11: duurzaam produceren Chemisch rekenen	100	19	J	TW3 12

WISKUNDE A vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '18)

Het **vak wiskunde A** bestaat uit de volgende domeinen:

- Binomiale verdeling
- Vaardigheden
- Veranderingen
- Tellen & kansen
- Statistiek
- Verbanden
- Toegepaste analyse

De **totale studielast** is 320SLU (Havo 4: 180SLU en Havo 5: 140SLU)

Het **Eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE).

Het **Centraal Examen** (CE) wordt afgenomen in een zitting van 3 klokuren.

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier (havo 4 35%, havo 5 65%) met de volgende onderdelen:

- Schriftelijke toetsen: 3 dossiertoetsen in havo 4, 3 dossiertoetsen in havo 5 is 100% van het SE

Behalve de toetsen voor het **Schoolexamen** is er in havo 4 een aantal toetsen dat meetelt voor de overgang naar havo 5. Deze toetsen noemen we bevorderingstoetsen.

Overzicht vijfde leerjaar wiskunde A: 18/19

Periode	Soort dossierwerk	Inhoud	Tijdsduur	Wegingsfactor (%SE)	Herkansing J/N	toetsweek
H5wa1S	Dossiertoets	Havo A2: 5 ,6, 8 Havo A3: 9, 10	100	15	J	TW 1 44
H5wa2S	Dossiertoets	Havo A2: 6 Havo A3: 9,10,11	100	20	J	TW 2 3
H5wa3S	Dossiertoets	Hele examenstof	100	30	J	TW 3 12

Er kan, indien nodig, worden afgeweken van de bovenstaande planning. Leerlingen worden hierover tijdig geïnformeerd.

Stof centraal eindexamen

Zie www.cito.nl

WISKUNDE B vijfde leerjaar Havo 18/19 (lichting '17)

Het **vak wiskunde B** bestaat uit de volgende domeinen:

- Binomiale verdeling
- Vaardigheden
- Functies, grafieken en vergelijkingen
- Meetkundige berekeningen
- Toegepaste analyse

De **totale studielast** is 320SLU (Havo 4: 180SLU en Havo 5: 140SLU)

Het **Eindexamen** bestaat uit het Centraal Examen (CE) en Schoolexamen (SE).

Het **Centraal Examen** (CE) wordt afgenomen in een zitting van 3 klokuren.

Het **Schoolexamen** bestaat uit een examendossier (havo 4 35%, havo 5 65%) met de volgende onderdelen:

- Schriftelijke toetsen: 3 dossiertoetsen in havo 4, 3 dossiertoetsen in havo 5 is 100% van het SE

Behalve de toetsen voor het **Schoolexamen** is er in havo 4 een aantal toetsen dat meetelt voor de overgang naar havo 5. Deze toetsen noemen we bevorderingstoetsen.

Overzicht vijfde leerjaar

Periode	Soort dossierwerk	Inhoud	Tijdsduur	Wegingsfactor (%SE)	Herkansing J/N	toetsweek
H5wb1S	Dossiertoets	Havo B2: 5,6,7 Havo B3: 8	100	15	J	TW 1 44
H5wb2S	Dossiertoets	Havo B2: 7,8 Havo B3: 9,10	100	20	J	TW 2 3
H5wb3S	Dossiertoets	Hele examenstof	100	30	J	TW 3 12

Er kan, indien nodig, worden afgeweken van de bovenstaande planning. Leerlingen worden hierover tijdig geïnformeerd.

Stof centraal eindexamen

Zie: www.cito.nl